

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău (jud: V. Muntean)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, I. Cotruța)

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Luiza Gafton
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani,
prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu
Gheorghe împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani privind
constatarea încălcării dreptului la informație și a dreptului la examinarea în termenul
prevăzut de lege a cererii, obligarea pârâtului de a examina cererea și încasarea
prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 10 martie 2016, Străisteanu Gheorghe s-a adresat cu o cerere de chemare în
judecată împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani solicitând
constatarea încălcării dreptului reclamantului la informație și a dreptului la
examinarea cererii din 03.02.2016 în termenul stabilit de lege; obligarea pârâtului să
examineze cererea din 03.02.2016 în strictă conformitate cu prevederile legislației
în vigoare cu prezentarea informației solicitate; încasarea din contul pârâtului în
beneficiul reclamantului a sumei de 4000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin
încălcarea dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii din
03.02.2016 și prin refuzul de a furniza informația solicitată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 03 februarie 2016, prin poșta
electronică, a expediat în adresa Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani o
cerere în temeiul Legii privind accesul la informație, în care a indicat că la data de
24 decembrie 2015, cu nr. 10238, a înregistrat în cancelaria Procuraturii mun.
Chișinău Oficiul Buiucani o plângere, în baza art. 262-263 Cod de procedură penală,
prin care a sesizat despre acțiunile ilegale, infracționale comise în privința lui
Străisteanu Gheorghe de către ofițerii din cadrul Inspectoratului de Poliție Buiucani
mun. Chișinău, Țarlungă Mihail și Măciucă Sergiu, care l-au urmărit ilegal, au
efectuat înregistrări video, foto în lipsa unei autorizații, l-au reținut și i-au înaintat
mai multe învinuiri contrar legislației în vigoare.

Menționează reclamantul că, la 29 ianuarie 2016 a primit o scrisoare cu nr.07-404 pr/15-693 datată cu 22 ianuarie 2016, semnată de procurorul Ion Timofeevici, prin care a fost informat că la 22 ianuarie 2016, pe faptele sesizate de reclamant în plângerea din 24 decembrie 2015, a fost emisă o ordonanță de refuz în pornirea urmăririi penale, însă ordonanța nu i-a fost expediată.

Afirmă reclamantul că, la 29 ianuarie 2016 a expediat la adresa Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani o cerere în baza Legii privind accesul la informație prin care a solicitat să fie informat despre refuzul eliberării ordonanței de neîncepere a urmăririi penale din 22 ianuarie 2016 și totodată, a solicitat să-i fie expediată ordonanța menționată la adresa indicată în cerere. La 03 februarie 2016 a primit o scrisoare cu nr.07-829 din 26 ianuarie 2016 prin care procurorul Ion Timofeevici, repetat, a refuzat să-i elibereze ordonanța din 22 ianuarie 2016, fără a indica motivul refuzului.

Specifică reclamantul că, a solicitat repetat, în termenul stabilit de lege, să fie informat despre motivul refuzului eliberării ordonanței din 22 ianuarie 2016 și totodată, a solicitat să-i fie expediată ordonanța menționată supra și ordonanța emisă de procurorul ierarhic superior prin care s-a dispus anularea ordonanței din 22 ianuarie 2016 la adresa indicată în cerere, indicând că în caz contrar se va adresa în instanța de judecată.

Relatează reclamantul că, până la data înregistrării prezentei cereri de chemare în judecată au trecut 36 de zile, adică a expirat termenul prevăzut de lege pentru prezentarea informației solicitate, însă nu a primit nici un răspuns și nici o informație solicitată prin cererea din 03 februarie 2016. Astfel, consideră că, angajații Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani i-au încălcat grav dreptul la informație și dreptul la examinare în termenul stabilit de lege a cererii din 03 februarie 2016.

Consideră reclamantul că, prin nesoluționarea în termenul legal a cererii i-a fost adus un prejudiciu moral în sumă de 4000 lei cauzat prin acțiunile ilegale ale angajaților Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani, care este cu mult mai mică decât mărimea sumelor oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cazuri similare decise împotriva Moldovei, cauzat prin sentimente de frustrare, caracterul ilegal al acțiunilor persoanelor cu funcție de răspundere, comise vădit contrar legislației, suferințe comise în privința sa de către angajații Inspectoratului de Politie, falsificarea diferitor acte, procese contravenționale și decizii, prin care refuză să aplice legea cu bună știință; dificultatea în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate a legislației în vigoare naționale și crearea condițiilor pentru a-și apăra drepturile numai în instanța internațională, suportând astfel cheltuieli materiale suplimentare.

Prin hotărârea din 04 mai 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani privind constatarea încălcării dreptului la informație și a dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii, obligarea pârâtului să examineze cererea din 03 februarie 2016 în strictă conformitate cu legislația în vigoare și încasarea prejudiciului moral.

Prin decizia din 14 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Străisteanu Gheorghe și s-a menținut hotărârea din 04 mai 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

Prin decizia din 14 decembrie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Străisteanu Gheorghe; s-a casat decizia din 14 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Străisteanu Gheorghe; s-a casat hotărârea din 04 mai 2016 a Judecătorei Buiucani mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani privind constatarea încălcării dreptului la informație și a dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii, obligarea pârâtului să examineze cererea din 03 februarie 2016 în strictă conformitate cu legislația în vigoare și încasarea prejudiciului moral; s-a constatat faptul încălcării dreptului la informație și examinarea cererii din 03 februarie 2016 în termenul stabilit de lege și s-a obligat Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani să examineze cererea din 03 februarie 2016 în conformitate cu prevederile legii și să furnizeze informația solicitată; s-a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la informație. În rest, pretențiile înaintate s-au respins.

La 19 mai 2017, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia, a declarat recurs împotriva deciziei din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel, la judecarea cauzei, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu a dovedit prin probe veridice și suficiente temeiurile de admitere a acțiunii, ceea ce rezultă că decizia contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Declară recurentul că, instanța de apel la emiterea deciziei s-a bazat pe presupuneri, pe fapte nestabilite și neprobate de către reclamant, interpretând eronat legea în partea ce ține de cauzarea prejudiciului moral în urma acțiunilor Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani urmare a pretinsei încălcări a dreptului de acces la informație și a dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii. Or, intimatul nu a confirmat faptul vătămării drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie.

La 09 iunie 2017, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia, a înregistrat recurs suplimentar împotriva deciziei din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, indicând că instanța de apel, rejudecând cauza, a încălcat procedura de citare legală a recurentului. Or, la materialele dosarului lipsește dovada înștiințării judiciare a părților, în speță - Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, ceea ce rezultă că a fost încălcat principiul egalității în fața instanței de judecată prin îngrădirea dreptului de a participa la dezbaterile judiciare și de a-și expune, prin referință, poziția asupra cazului dat.

În conformitate cu art. 434, alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 02 martie 2017, iar Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia, a declarat recurs la 19 mai 2017.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților la data de 03 mai 2017, conform scrisorii de însoțire (f.d. 146), iar la materialele pricinii lipsesc date ce ar confirma recepționarea de către recurent a deciziei contestate.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia, împotriva deciziei din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, la 19 mai 2017 este în termen, deoarece din textul recursului se deduce că recurentul a făcut cunoștință cu decizia contestată la 16 mai 2015.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 05 iulie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 02 martie 2017 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, prin ce se impune casarea acesteia și trimiterea cauzei la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Colegiul notează că Străisteanu Gheorghe, la 10 martie 2016, înaintând acțiune în instanța de judecată împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani a solicitat constatarea încălcării dreptului reclamantului la informație și a dreptului la examinarea cererii din 03.02.2016 în termenul stabilit de lege; obligarea pârâtului să examineze cererea din 03.02.2016 în strictă conformitatea cu prevederile legislației în vigoare cu prezentarea informației solicitate; încasarea din contul pârâtului în

beneficiul reclamantului a sumei de 4000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii din 03.02.2016 și prin refuzul de a furniza informația solicitată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță, prin hotărârea din 04 mai 2016, a respins acțiunea înaintată de Străisteanu Gheorghe.

Verificând legalitatea actului de dispoziție adoptat, instanța de apel, prin decizia din 02 martie 2017, a admis apelul depus de Străisteanu Gheorghe; a casat hotărârea din 04 mai 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și a pronunțat o nouă hotărâre prin care a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu și a constatat faptul încălcării dreptului la informație și examinarea cererii din 03 februarie 2016 în termenul stabilit de lege; a obligat Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani să examineze cererea din 03 februarie 2016 în conformitate cu prevederile legii și să furnizeze informația solicitată; a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la informație. În rest, a respins pretențiile înaintate de Străisteanu Gheorghe.

Colegiul reține că prin recursul declarat, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani a invocat că instanța de apel rejudecând cauza a încălcat procedura de citare legală a recurentului, or, la materialele dosarului lipsește dovada înștiințării judiciare a părților.

Astfel, în conformitate cu art. 370 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, citează părțile și alți participanți la proces, propunându-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

În conformitate cu art. 102 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

În conformitate cu prevederile art. 105 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte.

Din materialele pricinii se atestă că examinarea cererii de apel depuse de Străisteanu Gheorghe împotriva hotărârii din 04 mai 2016 a fost stabilită pentru data de 02 martie 2017, ora 11:00.

Conform copiei extrasului poștei electronice anexate la dosar, se atestă că instanța de apel a expedit în adresa părților citația privind la locul, data și ora

ședinței de judecată (f.d. 133), însă careva confirmări de recepționare a mesajului respectiv lipsesc.

În contextul dat, Colegiul decelează că, în lipsa confirmării primirii poștei electronice, Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani nu a fost citată despre examinarea pricinii în ordine de apel numită pentru data de 02 martie 2017, ora 11:00.

La caz, Colegiul reține ca fiind întemeiat argumentul recurentului precum că instanța de apel rejudecând cauza a încălcat procedura de citare legală a recurentului, în condițiile când la materialele cauzei lipsește dovada recepționării citației sau a înștiințării emise de către instanța de apel.

Or, citația reprezintă actul procedural prin care părțile și ceilalți participanți în procesul civil sunt înștiințați să se prezinte în fața instanței de judecată.

În aceste ordine de idei, Colegiul relevă că poziția recurentului privind necomunicarea de către instanța de apel a examinării pricinii în ordine de apel pentru data de 02 martie 2017, este confirmată.

Ca urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngreună în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, unul din principiile ale procesului echitabil, rezultând din jurisprudența CEDO, este contradictorialitatea între părțile care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât să se mențină un echilibru corect.

Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și a le discuta.

În conformitate cu art. 26 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Astfel, în condițiile când recurentul a fost privat de dreptul de a participa la examinarea pricinii în ordine de apel, Colegiul conchide că nu constituie decît o îngrădire a dreptului acestuia de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atît de legislația națională, cît și cea internațională.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare nu poate fi corectată de instanță de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează de a examina pricina în ordine de apel cu înștiințarea legală a părților și participanților la proces, rezultând din prevederile art. 370 alin.(2) Cod de procedură civilă.

De asemenea, la adoptarea soluției pe caz, urmează a lua în considerare atît argumentele reclamantului, cît și a pârâtului, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanță judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Procuratura mun. Chișinău Oficiul Buiucani, prin intermediul reprezentantului Zubco Eugenia.

Se casează decizia din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Procuraturii mun. Chișinău Oficiul Buiucani privind constatarea încălcării dreptului la informație și a dreptului la examinarea în termenul prevăzut de lege a cererii, obligarea pârâtului de a examina cererea și încasarea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Ala Cobăneanu

Luiza Gafton

Oleg Sternioală